

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ

*Бондаренко Г. Ю., здобувач вищої освіти групи Ф 6/1
Миколаївський національний аграрний університет*

У статті досліджено характерні ознаки соціального підприємництва, умови його формування та розвиток. Виокремлено особливості соціального підприємництва та історичні аспекти його формування. Охарактеризовано негативні фактори розвитку соціальних підприємств в Україні. Встановлено, що розвиток соціального підприємництва є неодмінною складовою розвитку країни.

***Ключові слова:** соціальне підприємництво, державна підтримка, соціальні проблеми, економічний розвиток, розвиток.*

Соціальне підприємництво почало динамічно розвиватися та стало об'єктом наукових досліджень наприкінці 1980-х років в Італії завдяки поширенню кооперативного руху. Так, на законодавчому рівні було врегульовано діяльність соціальних кооперативів. Ці кооперативи поділялися на дві групи. До першої групи відносилися кооперативи із соціального обслуговування, які надавали послуги у сфері охорони здоров'я, освіти, догляду за людьми похилого віку та інвалідами. Друга група кооперативів спеціалізувалася на наданні послуг із працевлаштування незахищених верств населення [3].

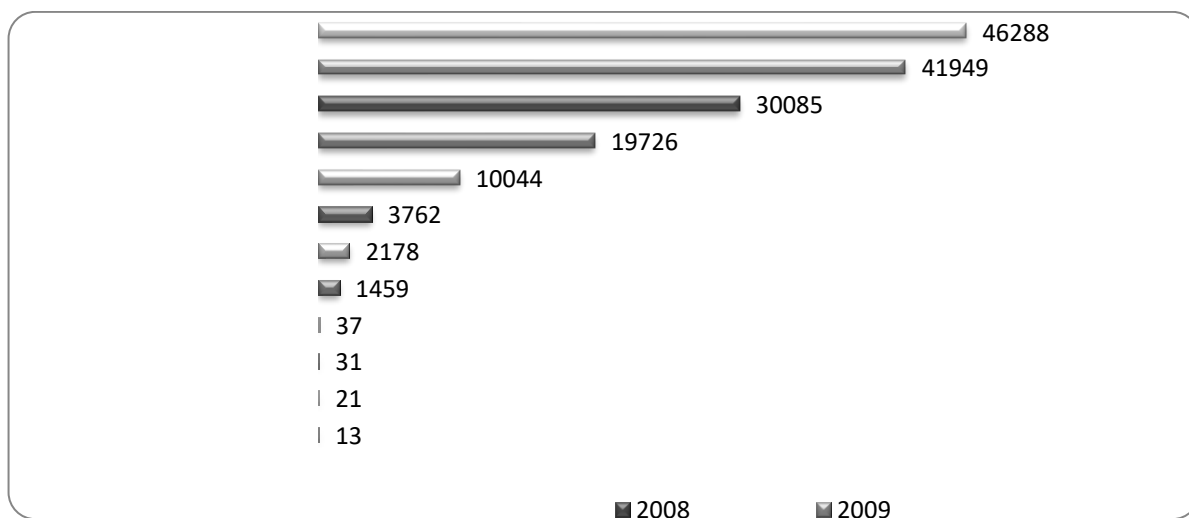
Особливості соціального підприємства, що відрізняють його від решти суб'єктів господарювання обумовлюють необхідність впровадження специфічних інструментів, методів та способів і як управління таким підприємством, так і державного сприяння їх розвитку. Вагомою складовою цього процесу є розробка організаційних механізмів [2].

На сьогодні соціальне підприємництво є визнаним у світі специфічним видом підприємництва, що спрямоване на створення соціальних та економічних умов розвитку. Попри короткий термін існування (приблизно 20-25 років), воно набуло значного поширення у світі й зайняло гідне місце з такими

загально визнаними трендовими напрямками розвитку підприємництва, як корпоративна соціальна відповідальність, благодійність, венчурна філантропія.

Варто зазначити, що на сьогодні до соціальних підприємців належать в основному некомерційні організації, які підтримують свою господарську діяльність. Тобто, саме це може бути найголовнішим інструментом для формування і розвитку соціальних підприємств [1].

Розвиток соціального підприємництва в Україні можна розділити на три етапи. Перший етап може бути датований періодом 1991-2010 рр., коли перші міжнародні донори почали впроваджувати концепцію соціального підприємництва в Україні. Другий етап відбувся в період між 2010 і 2016 роками. Він характеризується формуванням важливих взаємодій, які призвели до розробки конкретних програм. Третій етап розвитку соціального підприємництва в Україні розпочався близько 2016 року. Наразі в Україні налічується 46288 (червень 2019 р.) соціальних підприємств (рис. 4).

Рисунок 1 – Кількість соціальних підприємств в Україні протягом 2008 - 2019 рр.

Джерело: побудовано авторами на основі [5]

Як бачимо, соціальне підприємництво стрімко почало розвиватися з 2012 р., саме тоді було зареєстровано 1459 соціальних підприємств, а вже у 2018 р. їх налічувалося близько 41949. Соціальне підприємництво в наш час – це відгук на хронічні проблеми суспільства, який враховує соціальні, економічні та екологічні аспекти життєдіяльності. Цей тип підприємницької діяльності

задовольняє ті потреби, які не може в повному обсязі покрити державний сектор, а приватний – виконує лише за потреби основних стейкхолдерів.

У процесі дослідження виявлено негативні фактори, що стримують розвиток соціальних підприємств в Україні, а саме: значне зростання цін на енергоносії, нестабільна політична та економічна ситуація, розвиток корупційної діяльності, абсолютна відсутність державної підтримки тощо [4].

Слід зазначити, що соціальне підприємництво – це стійка та позитивна форма соціальних змін, що забезпечує розвиток суспільства, можливість громади забезпечити власними силами свою економічну самостійність, стабільність і добробут. Вважаємо, що соціальне підприємництво у сучасних реаліях спрямоване на прискорення позитивних соціальних змін, забезпечуючи задоволення базових людських потреб в оптимальний спосіб. Воно має бути ключовим фактором сталого розвитку не лише окремої місцевості, а й країни в цілому.

Література:

1. Волкова М. В., Шевченко В. С. Роль соціального підприємництва у забезпеченні сталого розвитку України. *Вісник Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова*. 2016. URL: periodicals.karazin.ua (дата звернення: 10.06. 2019).
2. Горішна Н. М. Феномен соціального підприємництва: сутність і критерії. *Вісник Ужгородський університет. Сер. Педагогіка. Соціальна робота*. 2016. Вип. 2 (39). С. 58-59. URL: irbisnbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64 (дата звернення: 10.06. 2019).
3. Довгань О. В. Проблеми розвитку соціального підприємництва. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2666> (дата звернення: 11.06. 2019).
4. Яке майбутнє у соціального підприємництва в Україні? Веб-сайт. URL: <http://platformamsb.org/yake-majbutnye-u-sotsialnogopidpryyemnytstva-v-ukrayini/> (дата звернення: 11.06. 2019).
5. 5 великих можливостей для розвитку соціального підприємництва в Україні. Веб-сайт. URL: <https://delo.ua/business/5-mozhливостей-dlja-rozvitku-socialnogopidprijetnictva-v-ukraj-i-341252/> (дата звернення: 11.06. 2019).

Annotation

The article explores the characteristic features of social entrepreneurship, conditions for its formation and development. The features of social entrepreneurship and the historical aspects of its formation are distinguished. The negative factors of development of social enterprises in Ukraine are characterized. It is established that the development of social entrepreneurship is an indispensable component of the country's development.

Key words: *social entrepreneurship, state support, social problems, economic development, development.*

*Науковий керівник – Лункіна Т. І.,
канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв*